

פרשת חקת – פרשת המעבר

ליאת יכמן

שליחה שלעבר במונטריאול (תשס"ד-תשס"ה)
כיום עם משפחתה, לומדת מדרש ומלמדת בקהילה

בפרשת חקת יש קפיצה גדולה. סיימנו את הפרשה הקודמת בשנה השנייה ליציאת מצרים, ופתאום בפרשתנו נמצאים בשנה הארבעים! יש הרבה נושאים שונים שמוזכרים בפרשה. מרים ואהרן מתים, יש שוב תלונות על מים ואוכל, שמזכירים לנו את העבר. אבל יש גם דברים שמכוונים לעתיד – יש מספר מלחמות עם אומות אחרות בדרך לארץ ישראל. בין לבין, נמצא שירה קטנה שבני ישראל שרים. בפסוק כא, יז מוזכר שיר קצר של ארבע פסוקים, שבו נשמע שבני ישראל משבחים את הבאר: "אֶזְיִיר יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת עָלֵי בְּאֵר עֵינֵי לֵה; בְּאֵר תְּפְרוּיָה שְׁרִים כְּרוּיָה נְדִיבֵי הָעַם בְּמַחֲקָה בְּמִשְׁעָנָתָם" על מה השירה הזאת? למה הוא נמצא פה? אמנם הוא מזכיר לנו את שירת הים, אך שם מוזכר משה ובני ישראל אבל פה כתוב רק ישראל. איפה משה? למה הוא לא מוזכר?

לדעת מספר מפרשים הבאר הוא הבאר שליווה את בני ישראל במדבר. אבל למה עכשיו? תשובה אחת היא שמרים נפטרה והבאר הפסיק. בזכות משה הבאר חזר, אז משבחים את הבאר שחזר עליהם (ראה תענית ט). הרב שמשון רפאל הירש מביא תשובה אחרת. אנחנו שרים שיר אחרי שמתרחש נס. כששרו על הים הם שרו אחרי שראו את המצרים טובעים בים סוף. אולי השירה הזאת היא גם כן אחרי נס. הבאר שהיה לצידם הגיע למקום מנוחתו. מעכשיו הם לא יצטרכו את הבאר כי יחסם לקב"ה משתנה. כשהם היו במדבר היו להם ניסים גלויים, ה' שמר עליהם באופן ישיר. הוא נתן להם מים (הבאר), אוכל (המן), וענני הכבוד שמרו עליהם. כרגע, בשנת הארבעים הם עוברים ליחס אחר. מעכשיו הם יצטרכו לחפש מים, לגדל אוכל, להגן על עצמם. מרגישים היטב בפרשה השנת הארבעים היא שנת מעבר. המנהיגים הישנים נפטרים, והם מתחילים להילחם מלחמות. השיר של הבאר הוא עוד דוגמה לזה. הם מבינים שהנס של הבאר עוד מעט יפסיק. במסכת נדרים דף נ"ה חז"ל אומרים ששירת הבאר היא שיר לתורה. התורה היא כמו מים, מזינה ומחייה אותנו. השפת אמת ממשיך את הרעיון הזה (תרנ"ב ד"ה בענין). הוא מסביר שהבאר מייצג את תורה שבע"פ. שירת הים הייתה ההכנה לקבלת תורה שבכתב (מעמד הר סיני). הם היו מוכנים להיות עבדי ה' לשמוע ולקבל את התורה. שירת הבאר היא הכנתנו לתורה שבעל פה. אחרי לימוד של 38 שנה הם מוכנים להדבק בתורה, לא רק לשמוע אותה. על ידי הדבקות בתורה הם יכולים ללמוד בעצמם, להיות חלק. כמו שמבחינה גשמית הם יצטרכו לטפל בעצמם, כך גם מבחינה רוחנית הם יצטרכו לקחת חלק יותר פעיל בעבודת ה', דרך התורה שבע"פ.

כשהעם נכנס לארצו הוא צריך להיות חיים יותר רגילים אבל בו זמנית להיות עבדי ה'. צריך לדבוק בה' ובתורה אבל גם לקחת חלק.

אני מאמינה שבדורנו אנחנו יכולים להרגיש את האחריות הזאת בזמן שאנחנו בונים מדינה עצמאית. אם בחיים ברמה הפרטית או ברמה הלאומית ובטחונית אנחנו צריכים לקחת אחריות. אבל בו זמנית אנחנו צריכים לדבוק בצור מחצבתנו, בבאר שלנו, בתורה ובה'.

לעילוי נשמת אבי, משה בן יהודה אריה ז"ל, שאהב את הארץ. הוא זכה לחזור ולהיקבר פה. היארצייט השלישי שלו יהיה בה' תמוז.

לתגובות: liatshmue0@gmail.com